

16.8.2022

Sisäministeriö

Viite: Sisäministeriön lausuntopyyntö 4.7.2022, VN/12643/2021

Asia: Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle poliisilain muuttamiseksi

Yleistä

Sisäministeriö on pyytänyt Helsingin käräjäoikeudelta lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta poliisilain (872/2011) muuttamiseksi. Esityksessä on tuotu esille, että hankkeen tehtävänä on ollut valmistella poliisilain 5 luvun muutokset niin, että ne vastaavat pääosiltaan oikeusministeriön pakkokeinolakityöryhmässä (OM058:00/2020) pakkokeinolain 10 lukuun tehtäviä muutoksia. Samassa yhteydessä on valmisteltu poliisilainsäädännön muutokset, jotka on katsottu ehdottoman välttämättömiksi.

Lausunnossa keskitytään ehdotuksiin siltä osin kuin ne liittyvät käräjäoikeuden toimintaan.

Helsingin käräjäoikeus esittää hallituksen esitysluonnoksesta poliisilain muuttamiseksi lausuntonaan seuraavan.

Poliisilaki 2 luku 3 §

Esityksessä on ehdotettu lisättäväksi poliisilain 2 luvun 3 §:n 1 momenttiin virke, jonka mukaan poliisimiehellä on oikeus ottaa kiinni myös muu henkilö, jonka tuomioistuimien on määrännyt noudettavaksi tuomioistuimeen, vangittavaksi tai otettavaksi säilöön. Käräjäoikeus pitää esitettyä lisäystä perusteltuna, eikä käräjäoikeudella ole lisäyksen osalta huomauttamista.

Salaiset tiedonhankintakeinot

Poliisilain 5 luvussa säädetään salaisten tiedonhankintakeinojen käyttämisestä rikoksen estämiseen, paljastamiseen tai vaaran torjumiseen. Muutosesitykset vastaavat pääosiltaan oikeusministeriön pakkokeinolakityöryhmän mietinnössä esitettyjä muutoksia pakkokeinolain 10 lukuun. Helsingin käräjäoikeus on antanut lausunnon pakkokeinolakityöryhmän mietinnöstä.

Poliisilaki 5 luku 7 § ja 10 §

Poliisilain 5 luvun 7 §:n telekuunteluluvan ja 10 §:n televalvontaluvan voimassaoloaikaan tehtävät tarkennukset ovat perusteltuja esitysluonnoksessa esitetyistä syistä. Käytännössä on ollut epäselvyyttä jatkolupien osalta luvan alkamisajankohdasta ja tätä kautta siitä, voiko lupaa myöntää kuukaudeksi alkamaan päätöshetkeä myöhemmästä ajankohdasta vai pitäisikö kuukauden määräaika laskea päätöshetkestä.

Esityksessä ehdotetaan telekuunteluluvan ja televalvontaluvan muuttamista teleosoite- tai telepäätelaittekohtaisuudesta henkilösidonnaiseksi. Tällä on käräjäoikeuden näkökulmasta työmäärää jossain määrin vähentävä vaikutus. Pakkokeinon käytön edellytysten arviointi ei muutoksella muutu. Mikäli sääntely muutetaan henkilösidonnaiseksi, esitutkintaviranomaisen ei esitetyn mukaan tarvitse yksilöidä niitä teleosoitteita ja telepäätelaitteita, joita lupa koskee. Käräjäoikeus kiinnittää huomiota siihen, että tuomioistuimien ei tällöin kontrolloisi lainkaan sitä, että teleosoite tai telepäätelaitte on epäillyn hallussa tai hänen oletettavasti muuten käyttämänsä, paitsi tilanteessa, jossa toimenpiteen kohteena oleva henkilö tuntematon, jolloin teleosoitteet ja telepäätelaitteet olisi yksilöitävä. Mikäli lakia muutetaan ehdotetun mukaisesti, tulee turvata myös laillisuuden kontrollointi teleosoitteiden ja telepäätelaitteiden kuulumisesta rikoksesta epäilylle.

Poliisilaki 5 luku 28 §

Käräjäoikeus pitää poliisilain 5 luvun 28 §:ään ehdotettua peitetoiminnalle asetettujen lisäedellytysten poistamista henkirikosten osalta kannatettavana. Pääasiassa muita peruserikoksia voidaan pitää sellaisina, joissa lisäedellytys peitetoiminnan käytön tapauksissa tyypillisesti on käsillä.

Muutoin käräjäoikeudella ei ole lausuttavaa esitetyistä ehdotuksista.

Lausunnon on valmistellut käräjätuomari Johanna Nevalainen.

Laamanni

Sirpa Pakkala